

ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Барабаш Л.В., канд. екон. наук, доцент

e-mail: Lesly-z@ukr.net

Уманський національний університет садівництва, Україна

Аграрна сфера діяльності в усіх країнах світу є однією з базових і перебуває в полі особливої уваги держав. Однак у сучасних трансформаційних умовах воно потерпає від низки проблем, до яких, зокрема, слід віднести структурні зміни, що спостерігаються в галузі, низький рівень інноваційності й інвестиційної привабливості, нестачу фінансових ресурсів тощо. Окремо слід також виокремити внутрігалузеві недоліки: нерівномірність розвитку різних форм господарювання, відсутність мотивації для оптимізації діяльності, низький рівень конкурентоспроможності, високий рівень зношеності техніки, недосконалість інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції й інші [3].

Наразі в Україні фінансово-економічне стимулювання розвитку аграрного виробництва здійснюється шляхом використання двох механізмів: державної підтримки й оподаткування. У рамках провадження першої передбачається взаємодія аграрних товаровиробників з банками, стимулювання розвитку садівництва, тваринництва та фермерства через спеціалізовані бюджетні програми: фінансова підтримка розвитку фермерських господарств, фінансова підтримка на поворотній основі (безвідсоткові кредити) через Український Державний Фонд підтримки фермерських господарств, доплати на користь застрахованих осіб-членів/голів СФГ, розвиток тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, розвиток садівництва, виноградарства та хмелярства, часткова компенсація вартості с/г техніки та обладнання вітчизняного виробництва, фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів, доступні кредити 5–7–9% [1].

Щодо другого механізму – оподаткування – то з 01 березня цього року почала діяти знижена ставка ПДВ 14% для аграріїв. Однак варто зауважити, що в поле охоплення згаданою ставкою потрапляють не всі, а лише окремі види продукції аграрного виробництва: живою вагою ВРХ та свині, вівці та молоко незбиране – з тваринництва, а з рослинництва – пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, соєві боби, насіння льону, свиріпи, ріпака, соняшника, насіння та плоди інших олійних культур, цукрові буряки. Також звільненими від ПДВ залишаються операції із ввезення на митну територію України племінних чистопородних тварин та племінних (генетичних) ресурсів ВРХ, свиней і овець [2]. Однак в цілому послаблень в оподаткуванні аграрних виробників майже немає, а скасування фіксованого сільськогосподарського податку та формування IV групи платників єдиного податку, до яких віднесли

сільськогосподарські підприємства, лише збільшило податкове навантаження на сільськогосподарське виробництво та стимулювало його до роботи у тіншовій площині, де наразі перебуває від 30 до 40% аграріїв [4].

Зважаючи на окреслені негативні моменти функціонування аграрної сфери виробництва, слід зосередити увагу на перспективних податкових стимулах, що сприятимуть її розвитку у найближчій перспективі. І загальна тенденція має полягати у зниженні рівня оподаткування, а відтак і податкового навантаження на виробників.

Першим з таких кроків має стати розмежування податкових режимів для різних категорій товаровиробників. Особливу уваги при цьому слід зосередити на середніх і малих суб'єктах господарювання, а також на їх об'єднаннях, зокрема кооперативах. Для даних категорій доцільно провадити оподаткування у площині спецрежимів, що передбачають мінімальне податкове навантаження як у плані фінансів, так і з боку документообігу.

Дієвим кроком також має стати запровадження податкових канікул для новостворених аграрних підприємств і тих суб'єктів господарювання сільськогосподарської сфери діяльності, що займаються вирощуванням/виробництвом нішевих культур/продукції.

Для формування активних регіональних ринків органічної продукції доцільно особисті селянські господарства, що займаються виробництвом і реалізацією сільськогосподарської продукції власного виробництва, віднести до категорії платників єдиного податку 1 групи. Це надасть останнім можливість стати активними учасниками аграрного ринку та співшукачами державної фінансової підтримки.

Запропоновані податкові стимули сприятимуть активному розвитку аграрного виробництва в Україні, особливо в частині розбудови регіональних ринків екологічно чистої сільськогосподарської продукції і стимулювання діяльності малих і середніх форм аграрного виробництва.

Список використаних джерел:

1. Державна підтримка. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/pidtrimka> (дата звернення 03.03.2021)
2. З 1 березня 2021 року ставка ПДВ знижується до 14% для окремої сільськогосподарської продукції. PWC. Податкові та юридичні огляди. 21.02.2021. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/publications/tax-and-legal-alert/2021/vat-agricultural-products.html> (дата звернення 03.03.2021)
3. Ралле Н.В., Острожинська В.Є. Сучасний стан та проблеми аграрного сектору України. International Electronic Scientific Journal «Science Online». 2017. № 12. URL: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2017/12/suchasnij-stan-ta-problemi-agrarnogo-sektoru-ukrayini/> (дата звернення 23.02.2021)
4. Хворостяний В. Податки-2020: основні зміни для АПК від уряду та парламенту. AgroPolit.com. 20.01.2020. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/681-podatki-2020-osnovni-zmini-dlya-apk-vid-uryadu-ta-parlamentu> (дата звернення 05.03.2021)